

JUSTITSMINISTERIET

Dato: 30. januar 2020
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Malene Lynggaard
Sagsnr.: 2019-731-0058
Dok.: 1284188

KOMMENTERET OVERSIGT

over

**høringssvar til § 1, nr. 3, i forslag til lov om ændring af retsplejeloven
(Styrkelse af politiets muligheder for efterforskning af kriminalitet på
internettet)**

1. Høring

Et udkast til § 1, nr. 3 i lovforslaget har i perioden fra den 25. september 2019 til den 23. oktober 2019 og i perioden fra den 11. december 2019 til den 8. januar 2020 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Østre og Vestre Landsret, samtlige byretter, Advokatrådet, Advokatsamfundet, Amnesty International, Copenhagen Business School, Juridisk Institut, Danske Advokater, Danske Regioner, Den Danske Dommerforening, Det Kriminalpræventive Råd, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Foreningen af Offentlige Anklagere, Foreningen af Statsadvokater, Fængselsforbundet, HK Landsklubben Danmarks Domstole, HK Landsklubben Kriminalforsorgen, HK Landsklubben Politiet, Institut for Menneskerettigheder, Justitia, KL, Kriminalforsorgsforeningen, Københavns Universitet, Det Juridiske Fakultet, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsforeningen KRIM, Politidirektørforeningen, Politiforbundet, Retspolitisk Forening, Rigsadvokaten, Rigsombudsmanden i Grønland, Rigsombudsmanden på Færøerne, Rigspolitiet, Rigsrevisionen, Syddansk Universitet, Juridisk Institut, Aalborg Universitet, Juridisk Institut og Aarhus Universitet, Juridisk Institut.

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Baggrunden for den fornyede høring var, at der i forlængelse af den første høring blev lavet visse ændringer i pkt. 2.2.3 i lovudkastets almindelige bemærkninger samt bemærkningerne til § 1, nr. 3, som Justitsministeriet fandt det rigtigst at sende i fornyet høring.

Justitsministeriet har modtaget høringssvar fra:

Østre og Vestre Landsret, Advokatrådet, Danske Regioner, Det Kriminalpræventive Råd, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Foreningen af Offentlige Anklagere, Københavns Byret, Forsvarsministeriet, Institut for Menneskerettigheder, Københavns Universitet, Det Juridiske Fakultet, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Politiforbundet, Retspolitisk Forening, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Rigsrevisionen og Aalborg Universitet og Juridisk Institut.

Nedenfor er gengivet de væsentligste punkter i de modtagne høringssvar.

Det bemærkes, at lovforslaget med undtagelse af enkelte lovtekniske justeringer og indsættelsen af en ny bestemmelse i § 1, nr. 3, er en genfremsættelse af lovforslag L 197, som den daværende justitsminister fremsatte den 13. marts 2019, men som bortfaldt som følge af valgudskrivelsen den 7. maj 2019. Der henvises i den forbindelse til den kommenterede høringsoversigt, som blev oversendt til Folketingets Retsudvalg i forbindelse med fremsættelsen af L 197 (L197 – bilag 1 og 4, 2018.19 (1. samling)).

Justitsministeriets kommentarer til høringssvarene er anført i kursiv.

2. Høringssvarene

2.1. Generelt om lovforslaget

Østre og Vestre Landsret, Advokatrådet, Danske Regioner, Dommerfuldmægtigforeningen, Forsvarsministeriet, Københavns Byret, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Politiforbundet, Rigsadvokaten, Rigspolitiet og Rigsrevisionen har ikke haft bemærkninger til lovforslaget.

Det Kriminalpræventive Råd anerkender vigtigheden af at kunne efterforske grov kriminalitet som børneporno og salg af våben og eksplosiver på internettet. Det Kriminalpræventive Råd bemærker i øvrigt, at rådet er opmærksom på, at flere og flere borgere benytter sig af onlinehandel, og at kriminelle har udnyttet denne udvikling til i højere grad at begå kriminalitet på

internettet. Det Kriminalpræventive Råd anerkender derfor ønsket om, at politiets efterforskningsmuligheder på internettet står mål med udviklingen i kriminaliteten.

Københavns Universitet, Det Juridiske Fakultet, bemærker at bestemmelsen om politiets erhvervelse af rettigheder, genstande eller andet materiale – i lighed med de øvrige nye bestemmelser, som fraviger det hidtidige strafferammekrav, samt inddragelsen af politiansatte med andre kompetencer end de politiuddannede – forekommer velbegrundet i en internetsammenhæng. Det anføres i den forbindelse, at bestemmelsen forholder sig til realiteterne i den digitale verden, og at den er grænset rimelig klart af i operationel henseende.

Retspolitisk Forening bemærker bl.a., at foreningen generelt ser med bekymring på anvendelsen af politiagenter, da deltagelse af agenter objektivt set er medvirken til begåelsen af en forbrydelse, samt at den gældende øvre grænse for provokationsforbuddet (forbud mod forøgelse af lovovertrædelsens omfang eller grovhed) forekommer vanskelig at administrere. Herudover bemærker Retspolitisk Forening, at politiet allerede i dag ved anvendelse af andre efterforskningsmetoder kan efterforske de omfattede typer forbrydelser, og at hensigten med indsættelse af agenter med henblik på at få gerningspersonerne til at afsløre deres identitet ikke forekommer indlysende, da ”bagmændene” næppe fralægger sig anonymiteten ved kontakten med den hemmelige agent.

Det fremgår af pkt. 2.1.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger, at Rigspolitiet vurderer, at en udvidet adgang til at anvende agenter i forbindelse med politiets efterforskningsvirksomhed på internettet kan bidrage til en mere effektiv bekæmpelse af kriminalitet, der begås på internettet.

Endvidere fremgår det, at Rigspolitiet har identificeret en række kriminalitetsformer, der hyppigt forekommer på internettet, og som typisk er vanskelige for politiet at efterforske inden for rammerne af de gældende agentregler, ligesom det fremgår, at Rigspolitiet vurderer, at disse udfordringer kan imødegås ved en udvidelse af anvendelsesområdet for agentvirksomhed.

Justitsministeriet har i forbindelse med udarbejdelsen af lovforslaget indhentet en faglig udtalelse fra Rigspolitiet, idet Rigspolitiet er nærmest til at beskrive, hvilke udfordringer politiet møder i det daglige arbejde med efterforskning af kriminalitet, der foregår ved brug af internettet.

Justitsministeriet finder ikke anledning til at tilsidesætte Rigspolitiets vurdering af nødvendigheden af en udvidelse af agentreglerne samt baggrunden herfor.

Endelig bemærkes det, at det er Justitsministeriets opfattelse, at politiet i høj grad er opmærksom på vigtigheden af at bekæmpe kriminalitet, der begås ved brug af internettet, og at der i den forbindelse anvendes forskellige former for efterforskningsmetoder.

Den foreslåede ordning i lovforslaget har således til hensigt at styrke og udvide de muligheder, som politiet allerede har og aktivt anvender under efterforskning af kriminalitet, der begås ved brug af internettet.

2.2. Bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 3, om politiets mulighed for at erhverve rettigheder, genstande eller andet materiale

Institut for Menneskerettigheder bemærker, at det følger af reglerne om retskendelse i retsplejelovens § 754 c, stk. 3, at hvis øjemedet med politiets foranstaltning ville forspildes, hvis politiet skulle ventede på en retskendelse, kan politiet træffe beslutning om at gennemføre foranstaltningen uden kendelse. I så fald skal politiets snarest muligt og senest inden 24 timer forelægge sagen for retten med henblik på at få en kendelse. Institut for Menneskerettigheder anbefaler i den forbindelse, at Justitsministeriet i forhold til lovudkastets § 1, nr. 3, i bemærkningerne forholder sig til retsplejelovens § 754 c, stk. 3, som sikrer politiet en hurtig og effektiv handlemulighed med krav om efterfølgende retskendelse.

Justitsministeriet bemærker, at der med den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 1, nr. 3, indføres en generel adgang for politiet til hurtigt og effektivt at reagere på de åbenlyst ulovlige aktiviteter på internettet, der i vidt omfang foregår på internettet. Sådant kriminalitet omfatter bl.a. ulovligt salg af hælervarer, narkotika, våben og eksplosivstoffer men også en række andre ulovlige aktiviteter.

Justitsministeriet bemærker i den forbindelse, at adgangen til af foretage indgreb på øjemedet efter retsplejelovens § 754 c, stk. 3, til sammenligning med den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 1, nr. 3, har undtagelsens karakter, idet adgangen alene kan anvendes, hvis foranstaltningens øjemed i det konkrete tilfælde ville forspildes, hvis retskendelse ville skulle afventes.

Endelig bemærkes det, at den foreslåede undtagelse kun vil omfatte tilfælde, hvor en rettighed, genstand eller et materiale allerede er udbudt på internettet i et så specifikt og utvetydigt omfang, at politiets eventuelle erhvervelse heraf ikke vil bevirke en forøgelse af lovovertrædelsens omfang eller grovhed.

Eftersom gerningsmanden ved at udbyde rettigheder, genstande eller materiale i nærmere bestemt omfang på internettet således allerede må antages at have bestemt sig for at gennemføre salget eller videreoverdragelsen, er det efter Justitsministeriets opfattelse ikke påkrævet, at politiets erhvervelse af de pågældende rettigheder, genstande eller materiale skal anses for omfattet af agentreglerne i § 754 a, stk. 1.

På den baggrund finder Justitsministeriet det således ikke påkrævet nærmere at beskrive anvendelsesområdet for retsplejelovens § 754 c, stk. 3, i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 3.

2.3. Supplerende bemærkninger til lovforslagets øvrige elementer

Københavns Universitet, Det Juridiske Fakultet, foreslår, at det i relation til den del af lovforslaget om, at ansatte i politiet med særlige efterforskningsmæssige kvalifikationer skal kunne udøve agentvirksomhed, overvejes, om disse bør omfattes af politiklageordningen.

Justitsministeriet bemærker, at spørgsmålet vil blive overvejet, herunder om der også mere generelt måtte være behov for at justere den personkreds, der er omfattet af politiklageordningen.

Det Kriminalpræventive Råd bemærker, at det er væsentligt at sikre den nødvendige balance mellem hensynet til kriminalitetsbekæmpelse på den ene side og hensynet til retssikkerheden på den anden side, hvorfor rådet opfordrer til høj grad af transparens, hvilket eventuelt ville kunne ske ved løbende evalueringer af ordningen.

Aalborg Universitet, Juridisk Institut, bemærker, at der ikke er redegjort for de menneskeretlige aspekter ved politiets agentvirksomhed, og at lovforslaget giver anledning til at genoverveje proceduren for iværksættelse af agentvirksomhed, herunder at understøtte kravet om retskendelse med indførelse af advokatbeskikkelse og at indføre en frist for aktionens varighed. Dette ville kunne medvirke til at sikre, at agentvirksomhed kun iværksættes og opretholdes i det nødvendige omfang.

Justitsministeriet skal bemærke, at den foreslåede ordning i lovforslaget har til formål at styrke og udvide de muligheder, som politiet allerede har i dag og aktivt anvender under efterforskningen, hvis betingelserne herfor er opfyldt. Det bemærkes i forlængelse heraf, at agentreglerne i retsplejelovens § 754 b, som anført i pkt. 2.1.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger bygger på strafferetsplejeudvalgets betænkning nr. 1023 af 4. oktober 1984, og at der i forhold til anvendelsesområdet for iværksættelse af agentvirksomhed er knyttet en række konkrete begrænsninger med henblik på at tilgode afgørende retssikkerhedsmæssige hensyn. Denne balance ændrer lovforslaget ikke på.

Det følger således bl.a. af retsplejelovens § 754 a, stk. 1, at agentvirksomhed kun må finde sted, hvis der foreligger begrundet mistanke om, at lovovertrædelsen er ved at blive begået eller forsøgt, og efterforskningsskridtet må antages at være af afgørende betydning for efterforskningen. Efter bestemmelsens stk. 2, må politiet endvidere ikke ved anvendelse af agentreglerne bevirke en forøgelse af omfanget eller grovheden af lovovertrædelsen (provokationsforbuddet). Politiet skal således som hidtil i hvert enkelt tilfælde af agentvirksomhed respektere provokationsforbuddet og handle inden for disse grænser ved udøvelse af agentvirksomhed.

Endelig følger det af retsplejelovens § 754 c, stk. 1 og 3, at iværksættelse af agentvirksomhed efter § 754 a, kræver, at der forud herfor er indhentet kendelse fra retten medmindre foranstaltningens øjemed ville forspildes, såfremt retskendelse skulle afventes. Er dette tilfældet, kan politiet træffe beslutning om at iværksætte agentvirksomhed uden forudgående indhentelse af retskendelse, jf. § 754 c, stk. 3, 1. pkt. Sagen skal herefter snarest muligt og senest inden 24 timer fra foranstaltningens iværksættelse forelægges for retten af politiet, jf. bestemmelsens 2. pkt.

Eftersom agentreglerne således i deres gældende udformning efter Justitsministeriets opfattelse tilgodeser væsentlige retssikkerhedsmæssige hensyn, finder Justitsministeriet ikke umiddelbart anledning til i forbindelse med dette lovforslag at iværksætte en gennemgribende revision af bestemmelserne om agentvirksomhed.

2.4. Bemærkninger til lovforslagets økonomiske konsekvenser

Domstolsstyrelsen anfører, at en gennemførelse af lovforslaget vil kunne medføre flere straffesager, herunder ved domstolene. På den baggrund vil Domstolsstyrelsen følge sagsudviklingen nøje.

Foreningen af Offentlige Anklagere bemærker, at det må forventes, at der skal indhentes betydeligt flere kendelser på området, hvilket vil kræve flere ressourcer til anklagemyndigheden.

Justitsministeriet skal henvise til Justitsministeriets høringsnotat til lovforslag nr. L 197 om ændring af retsplejeloven (Styrkelse af politiets muligheder for efterforskning af kriminalitet på internettet), (L 197, bilag 1, 2018-2019, (1. samling)), hvoraf det fremgår, at det fortsat er Justitsministeriets vurdering, at lovforslaget ikke vil medføre økonomiske konsekvenser af betydning for politiet, idet den udvidede mulighed forudsættes udnyttet ved eksisterende ressourcer.

Ligeledes vil eventuelle merudgifter for anklagemyndigheden, kriminalforsorgen og domstolene som følge af den udvidede mulighed for politiet til at anvende agenter og efterforske kriminalitet på internettet i øvrigt afholdes inden for myndighedernes eksisterende rammer.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

4. Lovforslaget i forhold til lovudkastet

Der er i det fremsatte lovforslag alene foretaget enkelte ændringer af sproglig og lovteknisk karakter.

Det fremsatte lovforslag adskiller sig således ikke indholdsmæssigt fra det udkast, som har været i høring i perioden fra den 11. december 2019 til den 8. januar 2020.